



# สาร อสส.

สืบเนื่องจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงดำเนินตามรอยพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับงานสหกรณ์ ได้ทรงรับสั่งกับอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ (นายเสงี่ยม มาหมีนไวย) ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ ดำเนินการส่งเสริมสหกรณ์ในโรงเรียน ในพื้นที่การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริให้แพร่หลาย กรมส่งเสริมสหกรณ์ จึงได้จัดให้มีการส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนในโรงเรียน ดำรงตรวจระเวนชายแดน เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๓๔ พร้อมนำมายายผลให้แก่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ) กระทรวงศึกษาธิการ และได้ขอพระราชทานน้อมนำวันที่ ๗ มิถุนายน ของทุกปี เป็น “วันสหกรณ์นักเรียน”

ตั้งพระราชปณิธานของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หนังสือสืบสานพระราชปณิธานสามทศวรรษจรดหลักการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร พิมพ์ครั้งที่ ๑ พุทธศักราช ๒๕๕๔ หน้า ๑๕๖ ตอนหนึ่งว่า “...เรื่องสหกรณ์โรงเรียน (เริ่ม พ.ศ. ๒๕๓๔) ก็เป็นงานหนึ่งที่ข้าพเจ้าพยายามจัดให้มีขึ้นทุกแห่ง เมื่อเริ่มโครงการ ข้าพเจ้ากำชับไว้ว่าผลผลิตที่เกิดจากงานเกษตรห้ามขายเด็ดขาด ต้องให้นักเรียนรับประทานเพื่อบำรุงร่างกาย ซึ่งเป็นจุดประสงค์หลักของโครงการ ถึงแม้ว่าจะมีปริมาณเกินกว่าที่จะบริโภคได้หมด ก็ให้ทำการถนอมอาหารเก็บไว้หรือแจกให้นักเรียนไปรับประทานที่บ้าน ต่อมาเมื่อโครงการประสบความสำเร็จพอสมควรแล้ว ก็ยอมให้ขายได้ส่วนหนึ่ง เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนให้โครงการบางส่วนเลี้ยงตัวเองได้ ทั้งนี้ต้องไม่มีผลกระทบต่อโภชนาการ เมื่อมีที่ตั้งโรงเรียน ดชด.

มากที่สุด ก็คือ ระบบสหกรณ์ เพราะแต่ละคนมีเงินน้อย เมื่อร่วมกัน จึงพอลงทุนธุรกิจใดๆ ได้ ในหนังสือเรียนชั้นประถมศึกษา ก็มีบทที่ว่าด้วยการสหกรณ์อยู่แล้ว จึงสนับสนุนให้มีการปฏิบัติจริงในโรงเรียน การส่งเสริมสหกรณ์ (สหกรณ์จังหวัด สหกรณ์อำเภอ) ได้มาช่วยจัดกิจกรรมสหกรณ์ โดยให้ สหกรณ์ (จริงๆ) ที่อยู่ใกล้เคียง ช่วยเป็นที่เลี้ยงดูแลแนะนำให้กรรมการสหกรณ์เด็กนักเรียนไปดูงาน ถ้าเป็นไปได้...”

ในปัจจุบัน ปี ๒๕๕๙ มีพื้นที่การดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนในโรงเรียน ที่กรมส่งเสริมสหกรณ์รับผิดชอบอยู่ในพื้นที่โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ใน ๕๐ จังหวัด ๒ พื้นที่ จำนวน ๔๗๗ โรงเรียน ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี กระบี่ ขอนแก่น จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชุมพร เชียงราย เชียงใหม่ ตรัง ตรวด ตาก นครนายก นครพนม นครศรีธรรมราช นราธิวาส น่าน บึงกาฬ บุรีรัมย์ ปทุมธานี ประจวบคีรีขันธ์ ปัตตานี พระนครศรีอยุธยา พะเยา พังงา พัทลุง พิษณุโลก เพชรบุรี แพร่ มุกดาหาร แม่ฮ่องสอน ยโสธร ยะลา ระนอง ราชบุรี เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สงขลา สตูล สระแก้ว สิงห์บุรี สุราษฎร์ธานี หนองคาย หนองบัวลำภู อ่างทอง อุตรดิตถ์ อุบลราชธานี สำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานครพื้นที่ ๑ และ สำนักงานส่งเสริมสหกรณ์ กรุงเทพมหานครพื้นที่ ๒ โดยจำแนกเป็นโรงเรียนในสังกัดกองกำกับการ ดำรงตรวจระเวนชายแดน จำนวน ๑๙๘ โรงเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ) จำนวน ๑๗๗ โรงเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (ปอเนาะ) จำนวน ๑๔ โรงเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน พุทธศาสนาแห่งชาติ (โรงเรียนพระปริยัติธรรม) จำนวน ๕๔ โรงเรียน โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๒๖ โรงเรียน และโรงเรียนในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจำนวน ๘ โรงเรียน

ตลอด ๒๕ ปี ของการส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนด้านสหกรณ์ในโรงเรียน ความสำเร็จสิ่งหนึ่งที่เห็นได้ชัดคือการทำงานร่วมกัน สามารถเอาความรู้ในเรื่องของการสหกรณ์ไปปรับใช้ ที่สำคัญคือนักเรียน รู้จักพึ่งตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อีกทั้งการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการสร้างอาชีพให้กับนักเรียน การสร้างระบบบัญชี การรู้จักการออม เมื่อเติบโตไปเด็กเหล่านี้จะเป็นสมาชิกที่ดี และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ต่อไป

*ว. ไร่ที่สร้างสุข.*

(นายวิณะโรจน์ ทรัพย์ส่งสุข)  
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์  
มิถุนายน ๒๕๕๙